

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 1To/13/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4224010011
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Hrvola
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4224010011.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Hrvola a členov senátu JUDr. Stanislava Libanta a JUDr. Ingrid Kišacovej, PhD., v trestnej veci obžalovaného A. A., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a/ Trestného zákona a iné, o odvolaní prokurátorky Okresnej prokuratúry Komárno (ďalej len prokurátorka), proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 25.01.2024, sp. zn. 2T/3/2024, na verejnom zasadnutí konanom v Nitre dňa 20. februára 2024, takto

rozhodol:

Podľa § 321 odsek 1 písmeno b/, d/, odsek 2 Trestného poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o treste a vo výroku o ochrannom opatrení.

Podľa § 322 odsek 3 Trestného poriadku obžalovanému A. A., nar. XX. B. XXXX v C., trvale bytom D., E. F. G. XXXX/XX, t. č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra,

u k l a d á

podľa § 200 odsek 2 Trestného zákona za zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písmeno l/ Trestného zákona a priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písmeno h/ Trestného zákona, postupom podľa § 38 odsek 2 Trestného zákona, § 41 odsek 1 Trestného zákona a za použitia § 39 odsek 1, odsek 3 písmeno d/ Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 odsek 1 Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody podmienene odkladá a zároveň určuje probačný dohľad v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 odsek 2 Trestného zákona určuje skúšobnú dobu v trvaní 5 (päť) rokov.

Podľa § 51 odsek 2 Trestného zákona, § 51 odsek 3 písmeno b/ Trestného zákona obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a povinnosti podrobiť sa kontrole na zistenie požitia alkoholických nápojov, ktorú vykonajú príslušníci policajného zboru Slovenskej republiky na základe pokynu probačnej a mediačnej úradníčky.

Podľa § 73 odsek 2 písmeno c/, písmeno d/, odsek 5 Trestného zákona a § 74 odsek 1 Trestného zákona ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

V ostatných častiach zostáva napadnutý rozsudok nezmenený.

o d ô v o d n e n i e :

Horeuvedeným rozsudkom súdu I. stupňa bol obžalovaný A. A. (ďalej len obžalovaný) uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a/ Trestného zákona a zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno b/ Trestného zákona s poukazom na § 139 odsek 1 písmeno c/ Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 odsek 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že :

od presne nezisteného času, najmenej od roku XXXX do jeho zadržania dňa XX. XXXXXXX XXXX v obci D., na ulici E. F. G., v rodinnom dome číslo XXXX/XX, v ktorom žil v spoločnej domácnosti so svojou manželkou H. A., narodenou XX.XX.XXXX, jej prevažne pod vplyvom alkoholu psychicky ubližoval tým spôsobom, že kvôli svojej neopodstatnenej žiarlivosti najmenej trikrát ročne bezdôvodne vyvolával slovné hádky, počas ktorých poškodenej vulgárnym a ponižujúcim spôsobom nadával, pritom rozbíjal zariadenie domu, búchal dverami, pravidelne ju ponižoval vulgárnym oslovovaním, neopodstatneným obviňovaním zo zodpovednosti z rôznych životných situácií a z intímnych pomerov s inými mužmi, po tom, čo mu poškodená opakovane navrhovala rozvod ich manželstva, vyhrážal sa jej zabitím alebo vlastným sebapoškodením, pričom jeho konanie vyvrcholilo dňa XX.XX.XXXX v čase okolo XX.XX hod., kedy sa v podnapitom stave bezdôvodne obviňujúc poškodenú z mimomanželského pohlavného styku s iným mužom slovne dožadoval sexuálneho styku s ňou, ktorý poškodená slovne odmietla, na čo ju silným uchopením objal a na prosby poškodenej, aby ju pustil, zodvihol svoju ľavú ruku do výšky svojej hlavy a zovrel v päšť, na čo sa poškodená vymanila z jeho objatia a odišla na dvor, po čom si obžalovaný sadol na dvor s fľašou alkoholu pozorujúc pritom poškodenú pri práci, pričom jej povedal, že ju aj tak znásilní a hodil jej smerom fľašu, ktorou ju nezasiahol, v čase okolo XX.XX hod. po tom, čo poškodená vošla v dvojdielnych plavkách do bazéna, skočil tam za ňou, uchopil ju za ramená a otáčal chrbtom k sebe, medzitým jej stiahol spodný diel plaviek a rukami sa snažil roztrhnúť jej nohy, pričom sa jej dotýkal jej intímnych miest v rozkroku, následne si stiahol svoje plavky a pokúšal si pritiahnúť poškodenú k sebe, pričom sa ich pohlavné orgány nedotkli, uchopením poškodenej za jej vlasy ju najmenej trikrát tlačil dole pod vodu so žiadosťou, aby ho orálne uspokojila, pričom poškodená sa po celý čas aktívne bránila zápasením s obžalovaným, vrátane jeho kopnutia, po čom uchopil poškodenú smerujúc ju čelom k sebe v snahe ľahaním strhnúť jej horný diel plaviek, ktorý sa na to roztrhol, a obžalovaného na to odrazilo od poškodenej, čo využila na vyskočenie z bazéna a útek smerom cez zadný vchod do domu, v ktorom uzamkla zadné dvere a prednými vstupnými dverami vybehla k susedom, pričom nezvládajúc ďalej znášať správanie obžalovaného a v obave o svoje zdravie požiadala o pomoc políciu.

Za to mu uložil:

- podľa § 200 ods. 2 Tr. zák. za použitia ustanovenia § 36 písm. l/, písm. n/ Tr. zák., § 37 písm. h/ Tr. zák., § 38 odsek 2, odsek 3 Trestného zákona, § 39 odsek 1, odsek 3 písm. d/ Tr. zák., § 41 odsek 1 Tr. zák., úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky,
- podľa § 51 odsek 1 Tr. zák. výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložil s probačným dohľadom,
- podľa § 51 odsek 2 Tr. zák. určil skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov,
- podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 51 ods. 4 písm. f/ Tr. zák. povinnosť spočívajúcu v príkaze osobne alebo verejne sa ospravedlniť poškodenej H. A., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., E. F. G. XXXX/XX.
- podľa § 73 ods. 2 písm. c/, písm. d/ Tr. zák. ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Uvedený rozsudok napadla v zákonnej lehote odvolaním, čo do výroku o treste, v neprospech obžalovaného, prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno JUDr. Daniela Puťošová (ďalej len prokurátorka). V jeho písomných dôvodoch namietala, že v rozsudku absentujú konkrétne skutočnosti vo vzťahu k okolnostiam prejednávaneho prípadu nezohľadňujúce charakter konania obžalovaného z pohľadu jeho závažnosti a tiež okolností súvisiacich so spáchaným skutkom. Uložený trest považovala za neprimerane mierny. Zvýraznila, že nedošlo k výraznej zmene v dôkaznej situácii v porovnaní s dokazovaním vykonaným v prípravnom konaní, obžalovaný sa (zrejme aj pod ľarchou dôkazov vykonaných v prípravnom konaní) priznal ku spáchaniu skutkov a tieto opakovane oľutoval. Akcentovala to, že obžalovaný je manželom poškodenej a až do jeho vzatia do väzby žili v spoločnej domácnosti.

Posudzujúc najmä závažnosť oboch trestných činov, rodinnú väzbu s poškodenou a samotnú intenzitu násilného konania obžalovaného, pričom poškodená sa minimálne vo vzťahu k pokusu zločinu sexuálneho násillia aktívne bránila, trest odňatia slobody s podmieneným odkladom a probačným dohľadom, za súčasného uloženia povinnosti ospravedlniť sa poškodenej, neakceptovala ako súladný so zásadami ukladania trestov. U obžalovaného neboli splnené zákonné predpoklady na uloženie mimoriadne zníženého trestu v zmysle § 39 odsek 1 Tr. zák. z dôvodu absencie materiálnych podmienok, a to z pohľadu okolností prípadu alebo pomerov páchatel'a. Mimoriadne okolnosti totiž predpokladajú také okolnosti, ktoré sa bežne nevyskytujú, alebo sa vyskytnú len v ojedinelých prípadoch a v danej veci však také okolnosti neboli zistené. Nestotožnila s postupom súdu vo vzťahu k priznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n/ Tr. zák., pretože tvrdenie ohľadne napomáhania orgánom činným v trestnom konaní od začiatku trestného stíhania je spochybniteľné, nakoľko obžalovaný v prípravnom konaní uviedol, že si svoje správanie pod vplyvom alkoholu nepamätá, a preto nemožno prisvedčiť konštatovaniu o napomáhaní príslušným orgánom od počiatku trestného stíhania. Poukázala na stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. Tpj 55/2016 z XX.XX.XXXX. Keďže u obžalovaného neboli splnené zákonné predpoklady priznania aj tejto poľahčujúcej okolnosti, preto mal súd I. stupňa ukladať trest za vyrovnaného pomeru poľahčujúcich okolností 1:1 podľa § 38 odsek 2 Trestného zákona a vychádzať zo základnej trestnej sadzby prísnejšieho trestného činu - § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno b/ Trestného zákona v rozmedzí 7 rokov až 15 rokov. Navrhla, aby odvolací súd podľa § 321 odsek 1 písm. e/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a sám rozhodol rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. a uložil obžalovanému pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. 1/ Tr. zák. a priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. postupom podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody na dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby v trvaní 7 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia podľa § 48 odsek 2 písm. a/ Tr. zák.

K odvolaniu prokurátorky sa písomne vyjadril obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu A. I. J. a navrhol, aby odvolací súd podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátorky ako nedôvodné zamietol. Mal za to, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil a následne správne a spravodlivo rozhodol. Konkrétne skutočnosti vo vzťahu k okolnostiam prejednávaneho prípadu sú uvedené v poslednom odseku štvrtej strany odôvodnenia napadnutého rozsudku. Zopakoval, že trest bol uložený v súlade s § 34 odsek 1, 4 a 5 Tr. zák a zároveň citoval právne názory vyslovené Ústavným súdom Slovenskej republiky v Náleze F. K. L. XX.XX.XXXX vo veci sp.zn. PL. ÚS 106/2011, z ktorého vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatel'ovi trestného činu. Neprimeraný trest je teda negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu, pričom páchatel', ktorému toto bezprávie spôsobil štát, nebude mať možnosť dosiahnuť negáciu štátom spôsobenej negácie práva, keďže monopol na trestanie má v rukách štát. Ďalej vyzdvihol, že moderné humanistické teórie zaoberajúce sa účelom trestu a trestného práva vôbec, resp. trestania, sú založené na myšlienke, že trestné konanie má sledovať rovnako preventívny a resocializačný cieľ, má totiž prispieť k polepseniu a náprave páchatel'a. Cieľom trestného konania má byť dosiahnutie toho, aby obvinený páchatel' zaujal ku spáchaniu trestného činu sebakritický a kajúcný postoj, ktorý sľubuje možnosť jeho nápravy. Považuje sa za spravodlivé, aby bol vážne mienený sebakritický a kajúcný postoj „odmenený“ miernejším trestom, napr. tak, ako to umožňuje súčasný inštitút poľahčujúcej okolnosti z dôvodu „úprimnej ľútosti“, upravený v § 36 písm. 1/ Trestného zákona.“ Vyzdvihol, že nie je pravdou, že by sa priznal až pod ťarchou dôkazov. Skutok spáchal pod vplyvom alkoholu, ktorý mu spôsobil dočasný výpadok pamäte. Svoj postoj ku celému prípadu uviedol a vyjadril vo svojom liste zo dňa XX.XX.XXXX zaslanom manželke.

Na verejnom zasadnutí procesné strany uviedli:

- zástupca krajského prokurátora odkázal na dôvody odvolania podaného okresnou prokurátorkou a navrhol podľa § 321 odsek 1 písm. b/, d/, ods. 2 Tr. por. zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o treste a obžalovanému podľa § 322 odsek 3 Tr. por. uložiť nepodmienečný trest odňatia slobody v zmysle podaného odvolania.

- obžalovaný uviedol, že ľutuje, čo spôsobil svojej manželke, chce žiť riadny život, manželke by nikdy neublížil, má s ňou deti, najbližší víkend sa má narodiť jeho prvý vnúčik, je ochotný prijať akýkoľvek trest, len nie nepodmienečný trest, má dve dospelé deti, pred vzatím do väzby pracoval ako manažér veľkoobchodu s ovocím a zeleninou M. J.- K.- B., v prípade prepustenia z väzby ho zamestnajú späť.

- obhajkyňa obžalovaného A. N. C., považovala napadnutý rozsudok v plnej miere za zákonný, správny, náležite odôvodnený, obžalovaný sa priznal ku skutku a zároveň aj konanie úprimne oľutoval, navrhovaný trest zo strany prokurátora označila za neprimeraný. Obžalovaný a poškodená nemali v poslednom období dobré manželské vzťahy, čo bolo zapríčinené len alkoholom. Obžalovaný chce nastúpiť na liečenie ústavnou formou, absolvovať aj manželskú poradňu, je riadne zamestnaný, trpí chorobou, ktorá spôsobuje problémy s pohlavným stykom, pokiaľ by mu súd vymeral nepodmienečný trest odňatia slobody, malo by to zásadný vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Navrhla odvolanie prokurátorky ako nedôvodné zamietnuť.

Krajský súd, ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania oprávnenou osobou – prokurátorom – nezistiac dôvody na postup v zmysle § 316 odsek 1, 3 Trestného poriadku, preskúmal podľa § 317 odsek 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste rozsudku, proti ktorému odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom neopomenul skúmať, či vec neobsahuje chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1 Trestného poriadku, a zistil, že odvolanie je dôvodné, avšak z iných dôvodov než uvádzal prokurátor, pričom odvolací súd vychádzal z oprávnenia prokurátora podať odvolanie v prospech aj v neprospech obžalovaného.

Odvolací súd v rámci uvedenej prieskumnej povinnosti zistil, že v konaní predchádzajúcom napadnutému rozsudku súd I. stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom a možnom rozsahu v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie o podanej obžalobe a v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a to všetko za dodržania určitých zásad tzv. kontradiktórneho procesu zakomponovaných do Trestného poriadku. Pri tomto postupe sa nedopustil takých chýb, ktoré by bolo možné považovať za podstatné chyby konania v zmysle § 321 odsek 1 písm. a/ Tr. por. ani takých, z ktorých by sa dal vyvodiť právny záver o tom, že by bolo došlo k porušeniu práv obžalovaného.

V odôvodnení napadnutého rozsudku súd I. stupňa podrobne poukázal na prijaté vyhlásenie obžalovaného o vine a uviedol aj právne úvahy, akými sa spravoval pri hodnotení dôkazov v rámci rozhodovania o druhu a výmere trestu. Odvolací súd preskúmaním výroku o treste zistil – nad rámec odvolacej argumentácie prokurátorky - že súd I. stupňa i napriek tomu, že poukázal na ustanovenie § 34 odsek 1 – 4 Tr. zák., zistené osobné pomery obžalovaného, poľahčujúce okolnosti podľa § 36 ods. 1 písm. l/ a n/ Tr. zák. a zistenú priťažujúcu okolnosť podľa § 37 ods. 1 písm. h/ Tr. zák., uložil trest, ktorý je podľa názoru odvolacieho súdu trestom primeraným, avšak v tomto konaní bolo potrebné napraviť pochybenia súdu I. stupňa vo vzťahu posúdeniu poľahčujúcich okolností a v nadväznosti na uvedené rozhodnúť o treste a o ochrannom opatrení.

Odvolací súd sa výrokom o vine nezaoberal, nakoľko proti tomuto výroku obžalovaný ani prokurátorka odvolanie nepodali a ani proti nemu nebolo možné podať odvolanie, pretože súd I. stupňa podľa § 257 odsek 7 Tr. por. prijal vyhlásenie o vine obžalovaného zo spáchania skutkov, ktoré mu boli v obžalobe kladené za vinu.

Odvolací súd sa oboznámil na verejnom zasadnutí s listinnými dôkazmi, okrem iného odpisom z registra trestov, v ktorom má obžalovaný mal dva záznamy, avšak hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený. Ďalej v centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov má X záznamov za spáchanie priestupkov na úseku dopravy. Zo správy obce D. vyplýva, že celá rodina obžalovaného má v obci dobrú povesť, v obci priestupok nespáchal. Z hodnotenia z ÚVV a ÚVTOS Nitra vyplýva, že obžalovaný mal správanie a vystupovanie na požadovanej úrovni, správal sa slušne. Pravidelne ho navštevovali manželka, mama, sestra, s ktorými udržiaval aj písomný kontakt. Zo záverov znaleckého posudku D. H. O. č. 30/2023 zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že obžalovaný pravidelne a nadmerne užíva alkohol, kedy užívanie tejto návykovej látky ovplyvňuje jeho konanie, je závislý na alkohole. Znalec vyjadril nutnosť uloženia ochranného protialkoholického liečenia ústavnou formou. Z obsahu spisu je tiež zrejmé, že obžalovaný si je vedomý svojej závislosti na alkohole a má záujem sa liečiť. V konaní pred súdom verbalizoval, že sa za svoje konanie sa hanbí a strašne ho mrzí.

V nadväznosti na uvedené odvolací súd pri rozhodovaní o treste vychádzal zo základných zásad pre ukladanie trestov uvedených v § 34 odsek 1 až 4 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných

činov, a aby trest zároveň vyjadril morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Pri právnom posúdení žalovaného skutku ako zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písm. a/ Tr. zák. (základná trestná sadzba je 3 až 8 rokov) a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písm. d/ Tr. zák. (základná trestná sadzba je 7 až 15 rokov), odvolací súd vychádzal zo základnej trestnej sadzby trestného činu prísnejšie trestného v zmysle ustanovenia § 41 ods. 1 Tr. zák., čo je v danom prípade zločin sexuálneho násillia v zmysle ustanovenia § 200 ods. 2 Tr. zák.

Odvolací súd - na rozdiel od súdu I. stupňa - zistil, že v prejednávanej veci u obžalovaného bola zistená len jedna poľahčujúca okolnosť uvedená v § 36 písm. l/ Tr. zák., teda že obžalovaný sa priznal k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval. Je nutné súhlasiť s odvolacou argumentáciou prokurátorky, ktorá sa nestotožnila s postupom súdu vo vzťahu k priznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák., pretože tvrdenie ohľadne napomáhania orgánom činným v trestnom konaní od začiatku trestného stíhania je spochybniteľné, nakoľko obžalovaný v prípravnom konaní uviedol, že si svoje správanie pod vplyvom alkoholu nepamätá, a preto nemožno prisvedčiť konštatovaniu o napomáhaní príslušným orgánom od počiatku trestného stíhania. Odvolací súd mal z obsahu trestného spisu preukázané, že obžalovaný pri svojom prvom výsluchu na OR PZ v Komárne dňa XX.XX.XXXX odmietol vypovedať a poprel svoju vinu. Pri ďalšom výsluchu dňa XX.XX.XXXX tvrdil, že si spáchanie skutku nepamätá. Teda nemožno konštatovať, že by napomáhal orgánom činným v trestnom konaní pri objasňovaní vlastnej trestnej činnosti aktívnym konaním tak, ako predpokladá ust. § 36 písm. n/ Tr. zák. Na potvrdenie svojich záverov odvolací súd poukazuje na Stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z XX. XXXX XXXX, sp. zn. Tpj 55/2016, týkajúce sa zjednotenia v otázke možnosti / nemožnosti priznania poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. n/ a písm. l/ Tr. zák. v prípade prijatia vyhlásenia obžalovaného o uznaní viny podľa § 257 odsek 1 písm. b/ alebo písm. c/ Tr. por., uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 44/2017. V zmysle tohto stanoviska „Súd po podaní obžaloby rozhoduje spor medzi obžalobou a obhajobou podľa pravidiel kontradiktórneho procesu - objasňovanie (v zmysle zistenia skutkového stavu veci) je doménou orgánov činných v trestnom konaní podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Preto samotné priznanie obžalovaného nemôže byť poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. n/ Trestného zákona.“ Z odôvodnenia stanoviska vyplýva, že „priznanie sa je teda (za ďalej uvedených okolností) poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. l/ Trestného zákona. Aby bolo možné zohľadniť v prospech páchatel'a (procesne ako obvineného) aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n/ Tr. zák., musí k samotnému priznaniu sa pristúpiť uvedenie údajov, ktoré umožňujú vytvoriť si komplexnejší obraz o okolnostiach činu, o účasti ďalších osôb na jeho spáchaní, poprípade aktívna účasť obvineného na iných dôkazných úkonoch, než je jeho výsluch (rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, previerka výpovede na mieste činu). Taká súčinnosť musí byť poskytnutá orgánom prípravného konania, nakoľko už tie musia objasniť čin (a to aj procesným dokazovaním, vedeným v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, nie len „operatívne“) do tej miery, aby mohla byť podaná obžaloba alebo návrh na schválenie dohody o vine a treste. Súd potom prejednáva vec ako spor medzi obžalobou a obhajobou, podľa zásad kontradiktórneho procesu, aj keď v aktuálnej právnej úprave sčasti modifikovaných, najmä možnosťou súdu vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí (§ 2 ods. 11 Trestného poriadku). Zdvojené (ďalšie) použitie určitej (faktickej) okolnosti ako (právne) poľahčujúcej (alebo priťažujúcej) okolnosti je teda podmienené určitým obsahovo - novým prvkom, ktorý presahuje podstatu prvého z oboch posúdení (alebo musí ísť o dve rôzne faktické okolnosti).“ Z citovaných častí tohto stanoviska je zrejmé, že poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n/ Tr. zák. nie je možné priznať automaticky spolu s poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. l/ Tr. zák. len na základe samotného priznania sa obvineného. Na zohľadnenie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n/ Tr. zák. je tak potrebná určitá aktívna účasť a napomáhanie obvineného orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri objasňovaní trestnej činnosti, k čomu v prejednávanej veci nedošlo. Samotné priznanie viny obžalovaným je v zásade len využitím jeho práva, čím dosiahne rýchlejšie prejednanie jeho trestnej veci za získania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l/ Tr. zák.. Využitím tohto práva však nedochádza k „objasňovaniu jeho trestnej činnosti“.

Odvolací súd po zrušení napadnutého rozsudku vo výroku o treste a ochrannom opatrení pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadol na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l/ Tr. zák. a priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Vzhľadom na vyrovnaný pomer poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností súd aplikoval § 38 odsek 2 Tr. zák.

Odvolaciemu súdu je zrejmé, že prokurátorka sa návrhom prísnejšieho nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere X rokov, snažila presvedčiť a docieľiť to, že len takýto druh trestu a jeho výmera bude mať dostatočný „odstrašujúci“ účinok nielen na páchatel'a, ale aj ostatných členov spoločnosti. S ohľadom na okolnosti tejto trestnej veci je možné snahu prokurátorky vyhodnotiť ako jednostranné zvyrazňovanie len represívnej zložky trestu, ktorú súd nemôže akceptovať aj z dôvodu, že nezohľadňuje trend restoratívnej justície.

Odvolací súd námietky prokurátorky voči aplikácii ust. § 39 ods. 1 Tr. zák. nepovažoval za dôvodné. Ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, môže páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Okolnosťami prípadu sa rozumejú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Pomery páchatel'a sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. Ide teda o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu a tiež o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citeľný. Z hľadiska tohto sa vyžaduje, aby išlo o také pomery, z ktorých je zjavné, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by páchatel' pociťoval podstatne citeľnejšie ako iní páchatelia.

V tomto prípade odvolací súd po zhodnotení osoby obžalovaného, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že k trestnej činnosti sa priznal a túto oľutoval a v konečnom dôsledku urobil vyhlásenie o vine, obžalovaný verbalizoval, že si je vedomý svojho protiprávneho konania voči manželke, opakovane na verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom oľutoval svoj skutok, prejavil snahu o protialkoholické liečenie. Tiež je zrejmé, že vzťahy s manželkou sa napravili, sama manželka písomne v liste adresovanom prokurátorke dňa XX.XX.XXXX uviedla, že verí, že manžel sa s chýb poučil a žiadala jeho prepustenie z väzby na slobodu. Očakávajú narodenie vnúčaťa, chce aby bola celá rodina spolu, chýba všetkým a želá si, aby bol doma. V písomnom ospravedlnení na verejnom zasadnutí doručeným odvolaciemu súdu dňa XX.XX.XXXX poškodená uviedla, že s manželom sú v kontakte, manželstvu chcú dať šancu, s jeho prístupom nadobudla presvedčenie, že si svoju chybu uvedomil, chýba celej rodine. Manžel ju požiadal aby riešila jeho nástup na protialkoholické liečenie. Na tomto mieste odvolací súd tiež poukazuje na závery znaleckého posudku D. C. D. č. 4/2023 zo dňa XX.XX.XXXX, z ktorého vyplýva, že u poškodenej nebola zistená prítomnosť znakov naučenej bezmocnosti, neboli zistené znaky posttraumatickej stresovej poruchy a ani prítomnosť syndrómu týranej osoby. Odvolací súd sumarizuje, že pomery páchatel'a sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia, teda ide o okolnosti charakterizujúce osobu páchatel'a ako objekt trestu a tiež o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citeľný. Z hľadiska tohto ustanovenia sa vyžaduje, aby išlo o pomery takého charakteru, z ktorých je zjavné, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by páchatel' pociťoval podstatne citeľnejšie ako iní páchatelia. Za pomery páchatel'a odôvodňujúce takýto postup možno považovať aj viac významných poľahčujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností, závislosť rodiny páchatel'a od jeho zárobku a pod.

S poukazom na tieto skutočnosti a aj s poukazom na to, že obžalovaný doposiaľ vo výkone trestu nikdy nebol, odvolací súd zistil, že na jeho prevýchovu a nápravu bude postačujúce pôsobiť aj trestom kratšieho trvania, pričom pri výmere trestu vychádzal z ustanovenia § 39 ods. 3 písm. d/ Tr. zák., podľa ktorého pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu, nesmie byť ustanovený trest odňatia slobody kratší ako 2 roky, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň 5 rokov. V tomto prípade dolná hranica trestu odňatia slobody pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. je 7 rokov. Za primeraný považoval odvolací súd, zohľadniac pomery a okolnosti obžalovaného, jeho postoj s spáchanému skutku, nezistené negatívne poznatky o jeho osobe z miesta bydliska a ani v hodnotení z ÚVV z doby počas výkonu väzby ktorej dobu bolo potrebné tiež zohľadniť, ako aj na postoj jeho manželky, tiež následky, ktoré obžalovaný spôsobil poškodenej, trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov roky s probačným dohľadom a určením skúšobnej doby v maximálne možnej výmere 5 rokov, ktorý bude na prevýchovu obžalovaného, ako aj na zabezpečenie individuálnej a generálnej prevencie trestom pre neho postačujúcim. Je nutné uzavrieť, že ide o špecifický prípad, kedy si strany v konaní navzájom odpustili a snažia sa viesť nový život. V tomto smere preto odvolací súd považoval za potrebné prihliadnúť nielen na osobu páchatel'a, ale aj na potreby poškodených, ktorí už pobyt obžalovaného vo väzbe vnímali ako značný zásah do života ich rodiny.

Na tomto mieste odvolací súd musí uviesť, že pri páchatelovi, ktorý sa prizná k trestnému činu a jeho spáchanie úprimne oľutuje (v predmetnej veci je to splnené), možno uzavrieť, že prejavuje tým istú dávku sebareflexie a racionality. V tomto smere odvolací súd dáva do pozornosti, že Najvyšší súd SR už judikoval, že: „Ak možno páchatelovi trestného činu, pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste, mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody použiť aj v prípade priznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku (po prijatí takéhoto vyhlásenia súdom), keďže páchatel neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výmere uloženého trestu“ (S 44/2017). V zmysle vyššie uvedeného, aj samotné priznanie viny podľa § 257 odsek 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. možno považovať za okolnosť prípadu podľa § 39 odsek 1 Tr. por., pretože obžalovaný priznaním viny (§ 257 odsek 1 písm. b/ Tr. por.) významným spôsobom zjednodušuje procesný postup v konaní pred súdom.

Odvolací súd bol toho názoru, že v prípade obžalovaného je potrebné mu v rámci skúšobnej doby s probačným dohľadom uložiť obmedzenie spočívajúceho v zákaze požívania alkoholických nápojov, keďže trestnej činnosti sa prevažne dopustil pod vplyvom alkoholu, ako aj s ohľadom na zistenú závislosť obžalovaného na alkohole. Uloženie probačného dohľadu v rámci podmienene odloženého výkonu trestu odňatia slobody je dôvodné u takého páchatela, u ktorého boli dokazovaním zistené nedostatky v jeho správaní alebo vystupovaní, dodržiavaní pracovnej morálky, právneho poriadku, či sklony k požívaniu alkoholu príp. iných návykových látok a je potrebné tieto odstrániť pôsobením probačného a mediačného úradníka a tak posilniť účinok podmienene trestu odňatia slobody

V závere odvolací súd dodáva, že súd I. stupňa nepochopiteľne, vzhľadom na zistenú závislosť obžalovaného od alkoholu a zistené okolnosti spáchania skutku /pod vplyvom alkoholu/ neuložil obžalovanému obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov, ale uložil mu povinnosť spočívajúcu v príkaze obžalovanému osobne alebo verejne sa ospravedlniť poškodenej – manželke. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd I. stupňa tento výrok žiadnym spôsobom nezdôvodnil, čo ho robí nepreskúmateľným. Okrem toho toto obmedzenie uložil v neprípustnej alternatívnej forme (...alebo..).

Odvolací súd zistil, že na uloženie uvedenej povinnosti /ospravedlnenie manželke/ – manželke neboli splnené zákonné predpoklady, pretože by nesmerovala k dosiahnutiu základného cieľa, a to, aby páchatel v skúšobnej dobe viedol riadny život. Z obsahu spisu je zrejmé, že obžalovaný svoje konanie oľutoval, manželke sa ospravedlnil a uvedenú situáciu si medzi sebou vyriešili súkromne čo obaja zhodne potvrdili pred súdom. Verejné ospravedlnenie, vzhľadom na chýlostivosť skutku, by mohlo zasiahnuť do psychického vnímania poškodenej, ktorá nemusí mať záujem pre ňu takúto nepríjemnú záležitosť riešiť pred zrakom verejnosti.

Odvolací súd považoval uloženie obmedzenia, spočívajúceho v zákaze požívania alkoholických nápojov podľa § 51 odsek 3 písm. b/ Tr. zák., za také, ktoré zdôrazní účel trestu v súvislosti so zrejmovou závislosťou obžalovaného od alkoholu, ktorú sám priznáva, s tým, že bude povinný podrobiť sa kontrole na zistenie požitia alkoholických nápojov, ktorú vykonávajú príslušníci policajného zboru Slovenskej republiky na základe pokynu probačného a mediačného úradníka.

Zároveň odvolací súd napravil chyby vo výroku o uloženom ochrannom opatrení.

S poukazom na všetky hore uvedené právne úvahy a právne závery, odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Výroky tohto rozsudku boli prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.
(§ 306 ods.1 Tr. por.)